

ҚУЧ-АДОЛАТДА

2011 йил,
12 май,
пайшана
№ 19 (325)

Ўзбекистон Республикаси Олий судининг ҳуқуқий газетаси

<http://www.supcourt.uz>

1998 йил 29 августдан чиқа бошлаган.

Буюк ва муқаддассан, мустақил Ватан!

ЮРТИМИЗДА ИЗ-ЧИЛЛИК БИЛАН БОС-ҚИЧМА-БОСҚИЧ АМАЛГА ОШИРИЛАЁТГАН ИСЛОҲОТЛАР ХУСУСИЙ МУЛК ВА ТАДБИРКОРЛИКНИ РИВОЖЛАНТИРИШ, УЛАРНИНГ ЭРКИН ФАОЛИЯТ ЮРИТИШИ ЧУН ҚУЛАЙ ШАРОИТ ЯРАТДИ, БУ ЭСА АҲОЛИ БАНДЛИГИ ВА ФАРОВОЛНИГИНИНГ МУҲИМ ОМИЛИ БЎЛАЁТИР. ЯЛИП ИЧКИ МАҲСУЛОТ ТАРКИБИДА КИЧИК БИЗНЕС ВА ХУСУСИЙ ТАДБИРКОРЛИКНИНГ УЛУШИ, ИҚТИСОДИЁТИМИЗ РИВОЖИДАГИ ЎРНИ СЕЗИЛАРИ ДАРАЖАДА ОШАЁТГАН ҲАМ ШУНИНГ САМАРАСИДИР.

Жамият тараққиётини ҳаракатлантирувчи куч

Агар 2000 йилда ялпички маҳсулотнинг қарийб 31 физи иқтисодиётнинг фаол ривожланётган ушбу сектори улушига тўғри келган бўлса, 2010 йилда бу кўрсаткич 52,5 физизни ташкил этди. Жамият тараққиётида ҳаракатлантирувчи кучга айланасётган кичик бизнес субъектлари ва хусусий тадбиркорларимизнинг яратувчалик фаолияти дастурхонларимиз тўкинилгини, турмушимиз ободлигини таъминлаомоди.

Давлатимиз раҳбарининг шу йил 7 февралдаги «Кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик йили» давлат дастури тўғрисидаги қарори бу борадаги ҳуқуқий асосларни янада такомиллаширилди.

ИНСОН ҲУҚУҚ, ВА ЭРКИНИКЛАРИНИ ҲИМОЯ ҚИЛИШ, УНИНГ МАНФААТЛАРИ УСТУВОРАИГИНИ ТАЪМИНЛАШДА ФУҚАРОЛАРНИНГ МУРОЖААТ ҚИЛИШ ИНСТИТУТИ ҲАМ МУҲИМ ЎРИН ТУТАДИ.

Niçiqiñiñ mañafat

Судга мурожаат қилиш тартиби

Фуқароларнинг мурожаат этиши ҳуқуқи Конституциямизнинг 35-моддасида мустаҳкамлаб кўйилган. «Хар бир шахс, — дейилади ушбу моддада, — бевосита ўзи ва бошқалар билан биргаликда ваколатли давлат органлари, мусассасаларига ёки халиқ вакилларига ариза, тақлиф ва шикоятлар билан мурожаат қилиш ҳуқуқига эга».

Ушбу конституцияний тамойилни тўлиқ рўёбга чиқарни максадида «Фуқароларнинг мурожаатлари тўғрисидаги», «Фуқароларнинг ҳуқуқлари ва эркинликларини бузадиган ҳатти-ҳаракатлар ва қарорлар устидан судга шикоят қилиши конунлар кабул килинган.

Конун талабига биноан фуқароларнинг мурожаатлари тақлиф, ариза, шикоят қўринишидан бўлиши мумкин. Мурожаат келиб тушган кундан бошлаб, агар у қўширишни ҳуғанишини ва текширишини талаб қўлмаса, ўн беш кунлик

хам мубаффақиятли амалга ошираётган иктидор сохибларидан бирни. Бунда унга оила аъзолари — онаси, синглиси ва турмуш ўртоги доимий кўмакдош.

Ёш тадбиркор қишлоқ аҳолисининг эҳтиёжини чукур ўрганиб, бундан икки йил аввал «Микрокредитбанк»дан бир миллион тўрт изо минг кредит олиб паррандачилик соҳасида оилаславий бизнесини ташкил этган этиди. У ўзининг ўн икки сотихи томарқасидан рўзгор тўкинилгини таъминлаш ва паррандачиликни ривожлантиришда унумли фойдаланиб келмоқда. Унинг етишига ташкилотининг махсус майдони ўзининг маълумот берилади.

Б. Шодиевнинг паррандачилик соҳасида хусусий корхона очиш лойиҳаси «Ёш тадбиркор — юрга маъдадкор» таънивова муносиб баҳоланди ва «Микрокредитбанк»нинг беш миллион сўмгига яхин маблағи билан молиялаштирилди. Бу маблағ ҳисобига

хусусий корхона ташкил этилди, паррандадар сони қўпайтирилди. Кредитнинг фоиз ставкаси эса «Камолот» томонидан тўланмоқда.

Ана шундай эзгу интилиш билан меҳнат килаётган ёш тадбиркорнинг режалари кўп. У яқин кунларда қишлоғида савдо дўқон очиб, ўзи етишигига махсулотлар ва аҳоли эҳтиёжи учун зарур бошча истеъмол товарларини сотиши режалаштириялти. Шунинг баробарида, Навоий шаҳрида консалтинг хизматлар кўрсатадиган марказ ташкил этиш ва ёшларга тадбиркорлик фаолиятини бошлашда ҳуқуқий ва амалли ёрдам кўрсатишини тиради.

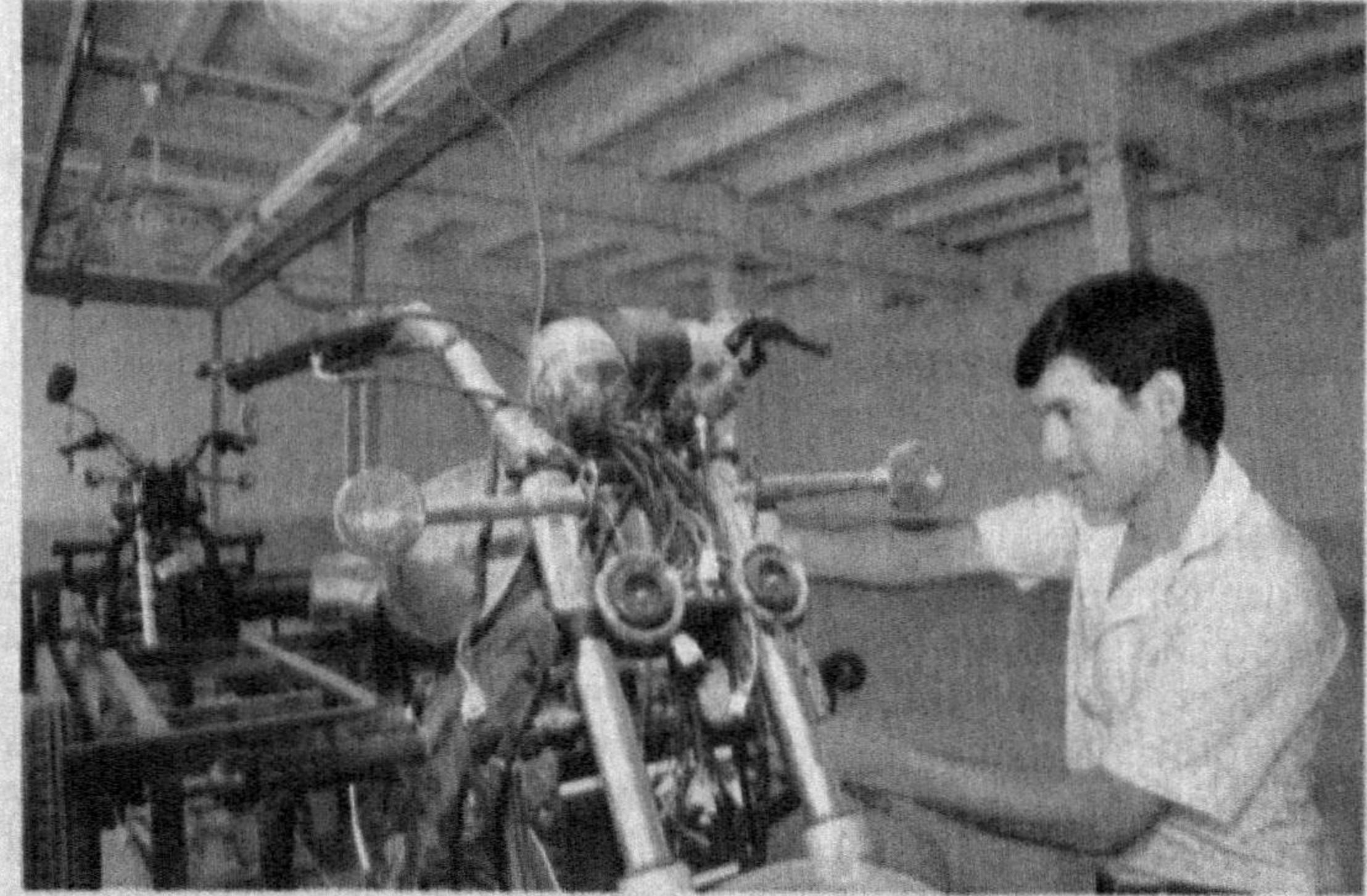
(Давоми иккинчи бетда)

Qonun ko`magi

Тадбиркорларниң ҳуқуқий ҳимояси

уни таъминлаш адлия идораларининг энг асосий вазифаларидан бириди

МАЪЛУМКИ, ТАДБИРКОРЛИК ФАОЛИЯТИ МИЛЛИЙ ИҚТИСОДИЁТНИНГ АСОСИЙ ТАЙНЧЛАРИДАН БИРИ ҲИСОБЛАНАДИ. ШУ БОИС ҲАМ МАМЛАКАТИМИЗДА МУСТАҶИЛАЛИКНИНГ ИЛК ДАВРИДАН БОШЛАВ ҲУСУСИЙ МУЛК РИВОЖИГА АЛОҲИДА ЭЪТИBOR БИЛАН ҚАРАБ КЕЛИМОҚДА.

Ҳусусан, Конституциямизда ҳар бир шахснинг мулкдор бўлиши ҳақли эканлиги, иқтисодидеги негизини ҳилма-ҳил шакллардаги мулкчилик ташкил этиши, истеъмолчилар ҳуқуқларининг устулиги, иқтисодий фаолият, тадбиркорлик ва меҳнат қилиши

эркинлиги, барча мулк шаклларининг тенглиги тўғрисидаги муҳим мезонлар беғлилаб кўйилди.

Айтиш қеракки, бу борада изчилик билан амалга оширилётган ислоҳотлар бугун ўзининг аниқ самарасини берадиган. Жумладан, кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик мамлакатимизда аҳоли бандлигини таъминловчи ва унинг асосий даромад манбаи бўлган муҳим бўйинга айланди. Аникроқ килиб айтадиган бўлслак, бугунги кунда иш билан банд аҳоли даромадининг 70 физидан ортига айнан кичик бизнес хисобига тўғри келади. Президентимизнинг 2011 йил 7 февралдаги «Кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик йили» давлат дастури тўғрисидаги қарори билан тасдиқланган

(Давоми иккинчи бетда)

МАЪЛУМКИ, ОЛИЙ МАЖЛИС СЕНАТИНИНГ 2011 ЙИЛ 25 - 26 МАРТ КУНЛАРИ БЎЛИБ ЎТГАН У ЯЛПИ МАЖЛИСИДА ДАВЛАТИМИЗ ВА ЖАМИЯТИМИЗ ҲАЁТИДА МУҲИМ ЎРИН ТУТАДИГАН БИР ҚАТОР ЯНГИ КОНУНЛАР МАЪҚУЛАНДИ. АНА ШУНДАЙ ЯНГИ КОНУН ҲУЖЖАТЛАРИДАН БИРИ «ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИННИГ МАЪМУРИЙ ЖАВОБГАРЛИК ТЎҒРИСИДАГИ КОДЕКСИГА ўЗГАРТИШ ВА ҚЎШИМЧАЛАР КИРИТИШ ҲАҚИДА»ТИ КОНУН 2011 ЙИЛ 26 АПРЕЛДА МАТБУОТДА ЭЪЛОН ҚИЛИНДИ ВА КУЧГА КИРДИ.

Yangi qonun tohiyat

Йўл ҳаракати ҳавфсизлигининг ҳуқуқий асослари бу борадаги меъёрлар янада такомиллаширилди

Таъкидлаша ўринни, ушбу янги конунни кабул килишдан кўйилсанг асосий мақсад, биринчидан, ҳуқуқбузарликнинг аҳамиятилиги сабаби ҳуқуқбузарнигимаймурй жавобгарликтан озод килиш тўғрисидаги, шунингдек, ёнгирлек, маъмурй жаҳонга чикувчи башка орган (мансабдор шахс) содир этилган маъмурй ҳуқуқбузарликнинг аҳамиятилиги хуносага тегиши ўзарттиш ва кўшичимчалар киритилди, шунингдек, кодекс оптита янги мадда билан тўлдирилди. Маъмурй жавобгарлик тўғрисидаги кодекснинг 21-моддаси янги таҳрирда баён этилиб, унга кўра, маъмурй ҳуқуқбузарликнинг аҳамиятилиги сабаби ҳуқуқбузарнигимаймурй жавобгарликтан озод килиш ҳақидаги масалани ҳал этиш ваколатини тўлик судларга ўтишиш орқали шахснинг адоплати суд мӯҳокамасига бўлган ҳуқуқларни самарали мухофаза этишини таъминлаш, иккичидан, транспорт соҳасидаги ҳуқуқбузарликнинг аҳамиятилиги сабаби ҳуқуқбузарнигимаймурй жавобгарликтан иштирекидан иборатидир. Ушбу конун асосида амалдаги Маъмурй жавобгарлик тўғрисидаги кодекснинг ўтизига

Биринчи мақсада

яқин моддасига тегиши ўзарттиш ва кўшичимчалар киритилди, шунингдек, кодекс оптита янги мадда билан тўлдирилди.

Маъмурй жавобгарлик тўғрисидаги кодекснинг 21-моддаси янги таҳрирда баён этилиб, унга кўра, маъмурй ҳуқуқбузарликнинг аҳамиятилиги сабаби ҳуқуқбузарнигимаймурй жавобгарликтан озод килиш ҳақидаги масалани ҳал этиш учун ушбу кодекснинг 308-моддасида белгиланган тартибида судга юборилади, деб белгилап кўйилди.

(Давоми учинчи бетда)

Xabar

Шахс ҳуқуқлари ва манфаатларини ҳимоя қилишнинг ишончли кафолати

Мамлакатимизда мустақиллик йилларида суд-ҳуқук соҳасида амалга оширилган туб ислоҳотлар соҳани либераллаширилди, суд ҳокимияти мустакиллигини амалда таъминлаш, миллӣ конунчилар мосалаларини таъминлашадиган махсус майдони касб этадиган. Энг муҳими, бу борада эришилган натижалар мамлакатимизнинг иқтимоий сийеси ҳаётида ижобий мазмун касб этадиган. Жамиятимизда конун устуворлиги таъминланётгани, давлатимизнинг ҳар жиҳатдан тараққий этадигани замирда ҳам ана шундай ютуқлар мушкасам.

(Давоми учинчи бетда)

МАМЛАКАТИМИЗДА ҲАР БИР ШАХС МЕҲНАТ ҚИЛИШ, ЭРКИН КАСБ ТАНЛАШ, АДОЛАТАИ МЕҲНАТ ШАРОИГЛАРИДА ИШЛАШ ВА КОНУНДА КЎРСАТИЛГАН ТАРТИБДА ИШСИЗЛИКДАН ҲИМОЯЛАНИШ ҲУҚУҚИГА ЭГАДИР. АСОСИЙ КОНУНИМИЗНИНГ 37-МОДДАСИДА КАФОЛАТЛАНГАН БУ ҲУҚУҚЛАР МЕҲНАТ КОДЕКСИДА ЯНАДА КЕНГРОҚ ИФОДДАЛАНГАН.

Sabq

Меҳнат қилиш ҳуқуқи конун билан кафолатланади ва ҳимоя этилади

Айтиш жоизки, ҳар бир ходим конунда белгиланган ўзининг мажнумни ҳуқуқларини ҳимоя килиш, шу жумладан, уларни суд орқали ҳимоя килиш, профессионал юридик хизмат олиши ҳуқуқига эгалир. Межнат шартномаси номонини тарафда бекор килингандан ходим ишга тикилаш, маъжнубий прогул орнган кунларни учун иш ҳаки ки мавзаний зарарни ундириши тўғрисидаги судга давво аризаси билан мурожаат килингизга эга.

Межнат низоларни ҳал этишни идоралар каторидан суд тизимиҳам аҳолида ўрин туади. Бу борада судлар зиннага ўтишида мурожаат килингандан ҳуқуқларни ҳимоя килишадиган. Уларнинг фойдасига тегиши ўзаралардан 15,5 миллион сўмликдан зинёд маддий хамда 10 миллион сўмдан ортиқ маънавий зарар ундирилган. Аниқланган ҳуқуқларни ҳолатлари юзасидан ҳусусий акримлар чиқарилган.

(Давоми иккинчи бетда)

